

Phẩm 55: NHÂN DUYÊN CỦA ƯU-BA-LY (Phần 1)

Sau khi vua Thâu-đầu-đàn trở về hoàng cung, liền có một đồng tử tên là Ưu-ba-ly, từ đại chúng ở trước đi đến chỗ Phật. Người mẹ dắt tay đồng tử đi đến Đức Phật. Bà ta cất tiếng nói:

–Ưu-ba-ly này đã từng cạo râu tóc cho Thế Tôn.

Khi đó Ưu-ba-ly liền cạo râu tóc cho Thế Tôn.

Mẹ đồng tử Ưu-ba-ly bạch Phật:

–Thưa Thế Tôn, đồng tử Ưu-ba-ly cạo râu tóc cho Phật có khéo không?

Đức Phật bảo người mẹ của đồng tử Ưu-ba-ly:

–Tuy cạo bỏ râu tóc đã sạch nhưng thân đồng tử cúi quá thấp.

Khi ấy mẹ đồng tử Ưu-ba-ly lại nói với Ưu-ba-ly:

–Này Ưu-ba-ly, con cạo bỏ râu tóc cho Như Lai, chớ nên cúi quá thấp khiến tâm Tôn Giả loạn động.

Ngay khi ấy Ưu-ba-ly nhập vào Sơ thiền.

Mẹ đồng tử Ưu-ba-ly lại bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn, đồng tử Ưu-ba-ly đã cạo râu tóc cho Thế Tôn có khéo léo không?

Đức Phật liền bảo mẹ đồng tử Ưu-ba-ly:

–Tuy đã cạo bỏ râu tóc nhưng đồng tử ngược quá cao.

Mẹ đồng tử Ưu-ba-ly bảo đồng tử:

–Này Ưu-ba-ly, chớ ngược quá cao, khiến tâm Tôn Giả loạn động.

Khi ấy Ưu-ba-ly nhập vào Thiền thứ hai.

Mẹ Ưu-ba-ly lại bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn, đồng tử Ưu-ba-ly cạo bỏ râu tóc có khéo léo không?

Đức Phật bảo mẹ đồng tử Ưu-ba-ly:

–Tuy đã cạo bỏ râu tóc nhưng hơi thở vào quá gấp.

Mẹ đồng tử Ưu-ba-ly lại bảo đồng tử:

–Con cạo bỏ râu tóc cho Như Lai chớ nên thở vào quá gấp, khiến cho tâm Tôn Giả loạn động.

Liền khi ấy Ưu-ba-ly nhập vào Thiền thứ ba.

Mẹ đồng tử Ưu-ba-ly lại bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn, đồng tử Ưu-ba-ly cạo bỏ râu tóc có khéo léo không?

Đức Phật bảo mẹ đồng tử Ưu-ba-ly:

–Tuy khéo cạo bỏ râu tóc nhưng hơi thở ra quá gấp.

Khi ấy mẹ đồng tử Ưu-ba-ly nói với đồng tử:

–Con cạo bỏ râu tóc cho Như Lai, chớ nên thở ra quá gấp như vậy, khiến tâm Tôn Giả loạn động.

Liền khi ấy Ưu-ba-ly nhập vào Thiền thứ tư.

Lúc ấy Đức Phật bảo các thầy Tỳ-kheo:

–Này các thầy, các thầy nên mau đến lấy con dao cạo trong tay Ưu-ba-ly, chớ để rơi xuống đất. Tại sao? Vì đồng tử đã nhập vào Thiền thứ tư.

Khi ấy mẹ Ưu-ba-ly liền lấy con dao từ nơi tay đồng tử.

Khi vua Thâu-đầu-đàn về đến thành Ca-tỳ-la Bà-tô-đô, liền triệu tập tất cả hoàng tộc nơi đại điện và tuyên cáo:

–Này tất cả các vị, các vị cần phải biết: Thái tử Tất-đạt-đa con của trăm nếu không xuất gia nhất định sẽ làm Chuyển luân thánh vương thì các khanh phải phục vụ. Nay, Thái tử xuất gia thành Bạc Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, đã chuyển pháp luân Vô thượng hơn tất cả trời người. Đã là Vương tử dòng Sát-đế-lợi, có dung nhan đoan chánh giống như tượng vàng, mọi người thích trông ngắm, tại sao người lại dùng người dòng Bà-la-môn làm đệ tử hầu hạ. Điều này thật chẳng đúng pháp. Đã là Vương tử dòng họ Thích Sát-đế-lợi phải có Sát-đế-lợi họ Thích hầu hạ mới đúng pháp.

Bấy giờ hoàng tộc cùng nhau tâu vua Thâu-đầu-đàn:

–Thưa Đại vương, ngày nay ý Đại vương muốn chúng tôi trước phải làm gì?

Lúc bấy giờ vua Thâu-đầu-đàn bảo các vị Thích tử:

–Này các người dòng họ Thích, nếu các khanh thấy hợp thời thì mỗi gia đình cần có một người xuất gia. Hay gia đình họ Thích nào có năm anh em trai thì cho ba người xuất gia, hai người ở nhà. Nếu có bốn người thì hai người xuất gia, hai người ở nhà. Nếu gia đình có ba anh em trai thì hai người xuất gia, một người ở nhà. Nếu gia đình có hai anh em trai thì một người xuất gia, một người ở nhà. Nếu gia đình nào chỉ có một con trai thì không được xuất gia. Vì sao? Vì không được để dòng họ Thích tuyệt tự.

Bấy giờ hoàng gia họ Thích đồng tâu vua Thâu-đầu-đàn:

–Thưa Đại vương, nếu như vậy thì phải lập giấy tờ rõ ràng.

Vua Thâu-đầu-đàn liền triệu tập hoàng gia và tuyên bố:

–Con ta đã xuất gia, có ai theo con ta xuất gia hay không? Nếu ai muốn xuất gia thì nêu tên mình để ghi danh.

Bấy giờ có năm trăm đồng tử họ Thích đều tự ghi danh theo Thái tử xuất gia. Năm trăm đồng tử này bỏ chuỗi anh lạc trang sức trên thân ra và bàn với nhau:

–Ai là người xứng đáng để nhận lấy chuỗi anh lạc của chúng ta?

Rồi họ nghĩ: “Ưu-ba-ly từ xưa đã trải qua thời gian dài khó nhọc phụng sự chúng ta nên Ưu-ba-ly là người xứng đáng nhận chuỗi anh lạc của chúng ta.” Bấy giờ tất cả năm trăm đồng tử đều cởi chuỗi anh lạc trao cho Ưu-ba-ly. Sau khi trao xong, mỗi đồng tử trở về gia đình mình thưa cha mẹ để từ giã.

Khi ấy Ưu-ba-ly suy nghĩ: “Nay các đồng tử họ Thích đã cởi bỏ châu báu và chuỗi anh lạc, nếu ta nhận dùng thì điều này không nên. Các vị đồng tử họ Thích có oai đức thế lực lớn, đã xả bỏ của báu và địa vị quan quyền trọng vọng để đi xuất gia, còn ta ngày nay vì lý do gì mà không xuất gia?”

Thuở ấy Ưu-ba-ly là thợ cắt tóc, thấy các đồng tử về thưa cha mẹ để từ giã. Ưu-ba-ly cũng bỏ lại tất cả chuỗi anh lạc đã được các đồng tử bố thí, đi đến chỗ Phật, đánh lễ dưới chân Ngài rồi đứng lui về một bên. Sau khi đứng lui về một bên, Ưu-ba-ly bạch Phật:

–Lành thay! Bạch Thế Tôn, xin Ngài cho con được theo Phật xuất gia.

Khi ấy Đức Phật cho phép Ưu-ba-ly xuất gia và thọ giới Cụ túc.

Nói về năm trăm đồng tử họ Thích, sau khi về nhà từ giã cha mẹ rồi liền trở lại triều đình thưa vua Thâu-đầu-đàn:

–Tâu Đại vương, nay Đại vương có thể cùng chúng tôi đi đến chỗ Thế Tôn. Thái tử xuất gia thì chúng tôi cũng nên theo Thái tử xuất gia.

Vua Thâu-đầu-đàn cùng với năm trăm đồng tử họ Thích đồng đi đến chỗ Đức Phật. Đến nơi, họ đánh lễ dưới chân Ngài và lui ngồi về một bên. Sau khi an tọa xong, vua Thâu-đầu-đàn bạch Phật:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Thưa Thế Tôn, lành thay Đại Đức! Dòng Sát-đế-lợi không nên dùng người dòng Bà-la-môn hầu hạ chung quanh, điều này thật không đúng phép. Ngày nay Thế Tôn lẽ ra đem dòng Sát-đế-lợi trở lại hầu hạ chung quanh Sát-đế-lợi mới là phải phép. Nay, dòng họ Thích của Thế Tôn có năm trăm đồng tử muốn ở trong giáo pháp của Thế Tôn xin xuất gia thọ giới Cụ túc. Xin Thế Tôn thương mến cho phép họ được xuất gia thọ giới Cụ túc.

Bấy giờ, năm trăm đồng tử được Thế Tôn cho phép xuất gia thọ giới Cụ túc. Ngài lại dạy cho họ các oai nghi và bảo:

–Ngày năm trăm Tỳ-kheo họ Thích, các thầy đều phải đến đánh lễ Tỳ-kheo Thượng tọa Ưu-ba-ly.

Khi ấy năm trăm vị Tỳ-kheo trước đánh lễ dưới chân Phật, rồi sau đánh lễ Tỳ-kheo Thượng tọa Ưu-ba-ly. Đánh lễ xong, họ theo thứ lớp an tọa.

Bấy giờ Đức Thế Tôn nói với vua Thâu-đầu-đàn:

–Nay Đại vương nên đánh lễ Ưu-ba-ly, rồi theo thứ lớp đánh lễ năm trăm Tỳ-kheo.

Lúc bấy giờ, nhà vua nghe Thế Tôn dạy như vậy, liền thưa:

–Thưa Thế Tôn, vâng, trẫm không dám trái lời.

Rồi nhà vua liền đánh lễ dưới Phật, kế đó lễ Tỳ-kheo Thượng tọa Ưu-ba-ly và cuối cùng theo thứ lớp đánh lễ năm trăm vị Tỳ-kheo. Đức vua theo thứ lớp đánh lễ xong, lại trở về ngôi chỗ cũ.

Lúc ấy nhan sắc của Thế Tôn tươi sáng, Ngài nói:

–Ngày nay dòng họ Thích đã tự chiến thắng được lòng tự kiêu về dòng họ quý phái và phá tan sự ngạo mạn về bản thân.

Khi ấy các Tỳ-kheo bạch Phật:

–Hy hữu thay! Bạch Thế Tôn, ngày nay Ưu-ba-ly nhờ Thế Tôn nên được năm trăm Tỳ-kheo họ Thích và Đại vương Thâu-đầu-đàn cung kính tôn trọng đánh lễ.

Nghe các Tỳ-kheo nói như vậy, Đức Phật bảo các Tỳ-kheo:

–Ngày các Tỳ-kheo, Ưu-ba-ly không chỉ riêng đời này nhờ Ta mà được năm trăm Tỳ-kheo họ Thích và Đại vương Thâu-đầu-đàn cung kính tôn trọng lễ bái. Ngày các Tỳ-kheo, trong quá khứ, Ưu-ba-ly cũng nhờ Ta mà đã từng được năm trăm đại thần quý lạ và cũng được vua Phạm Đức thuở ấy cung kính lễ bái.

Các Tỳ-kheo bạch Phật:

–Việc này như thế nào, cúi xin Thế Tôn vì chúng con nói rõ bốn nghiệp của Ưu-ba-ly.

Bấy giờ Đức Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo:

–Ta nhớ thời quá khứ, tại nước Ba-la-nại, có hai người bạn thân, họ đều nghèo hèn, không có tên tuổi trong xã hội. Một hôm, hai người này mang theo một thúng đậu xanh từ nhà mình ra khỏi thành Ba-la-nại để đi làm mướn. Bấy giờ có một vị Bích-chi-phật thường lui tới thành Ba-la-nại.

Vào buổi sớm, vị Bích-chi-phật đắp y, mang bình bát vào thành khát thực. Hai người bạn nghèo này từ xa trông thấy vị Bích-chi-phật đi đến, thân đắp y Tăng-già-lê tề chỉnh ngay ngắn, tay bưng bình bát, ung dung chậm rãi, im lặng nhìn thẳng, tiến tới trước. Hai người thấy vậy sinh tâm thanh tịnh, kính tin Bích-chi-phật, tâm họ hết sức vui mừng nói với nhau:

–Ngày nay chúng ta hẳn cùng, do đời trước chưa từng gặp ruộng phước như vậy,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

hoặc có gặp cũng không chiêm ngưỡng, cung kính, hầu hạ, cúng dường. Nếu khi ấy ta gặp được ruộng phước Vô thượng tối thắng mà biết cung kính cúng dường, thì ngày hôm nay chúng ta khỏi bị sự khốn khổ không tài sản, luôn luôn đi làm thuê để độ nhật. Nên hôm nay, ta cần phải đem một thúng đậu xanh này cúng dường cho Tiên nhân. Nếu ngài thương xót nạp thọ thì chúng ta thoát khỏi ách nghèo khổ.

Nghĩ như vậy rồi, họ liền đem thúng đậu xanh cúng cho vị Bích-chi-phật và thưa:

–Cúi xin Tôn giả khởi lòng thương nhận vật cúng dường này của chúng con.

Vị Bích-chi-phật thương mến hai người này nên nhận lấy vật cúng dường. Nhận rồi, nhưng Bích-chi-phật muốn giáo hóa chúng sinh, chỉ có một pháp duy nhất là thị hiện thần thông, ngoài ra không có phương tiện nào khác. Khi ấy vì thương mến hai người này, sau khi thọ sự cúng dường rồi, vị Bích-chi-phật từ ngay mặt đất bay lên hư không mà đi.

